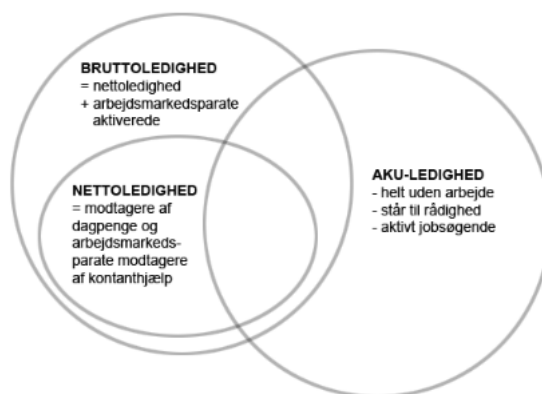

3. Arbejdsmarked

Vigtige begreber

- **Arbejdsstyrken** er antallet af personer (udbuddet) af arbejdskraft: $Arbejdsstyrke = beskæftigede + ledige$
 - o Uden for arbejdsstyrken er: studerende, hjemmegående, pensionister, m.m.
- **RAS-Nettoledigheden** beskriver ledigheden, hvor man er defineret som ledig, hvis man (1) modtager dagpenge, eller (2) er jobklar kontanthjælpsmodtager. De aktiverede er her fratrasket.
- **RAS-Bruttoledigheden** beskriver ledigheden, hvor man er defineret som ledig, hvis man (1) modtager dagpenge, (2) er jobklar kontanthjælpsmodtager eller (3) er i aktivering. Bruttoledigheden er således per definition større end nettoledigheden.
- **AKU-ledighed** beskriver ledigheden, hvor man er defineret som ledig, hvis man (1), er helt uden arbejde, (2) kan tiltræde et job indenfor de nærmeste to uger og (3) har været aktivt jobsøgende indenfor de sidste fire uger. (spørgeskemabaseret)

- **Ledighedsprocenten** angiver, hvor stor en del af befolkningen i den erhvervsaktive alder, der er ledige. Målet er ikke uproblematisk, af flere årsager:
 - o Overdriver: En naturlig periode mellem jobs med jobsøgning (friktionsarbejdsløshed)
 - o Underdriver: Nogle fravælger jobsøgning, hvis der er få jobs, skjult arbejdsløshed (folk på deltidsjob), tidlig tilbagetrækning
- **Ledighedsfrekvensen** analyserer ledigheden ved at sætte antallet af ledige i forhold til hele befolkningen
- **Erhvervsfrekvens** angiver, hvor stor en del af en given befolkningsgruppe i den erhvervsaktive alder, der er med i arbejdsstyrken (altså beskæftiget eller ledig). I Danmark har erhvervsfrekvensen i en årrække ligget omkring 80%, men i de senere år har den været svagt faldende. (RAS)
 - o Beskæftigede I Danmark, der bor i udlandet tæller ikke med i RAS-opgørelsen (eller AKU, men det bruges ikke til erhvervsfrekvensen), og medregnes således kun i

nationalregnskabet. Omvendt tæller bosiddende i Danmark, der arbejder i udlandet med i RAS og ikke i nationalregnskabet.

- **Beskæftigelsesfrekvensen** angiver, hvor stor en del af befolkningen (i den erhvervsaktive alder), der er beskæftiget. I Danmark er beskæftigelsesfrekvensen høj - ca. 75% - og den er lidt højere for mænd end for kvinder. (RAS)
 - o Store forskelle på erhvervs- og beskæftigelsesfrekvenserne for de enkelte lande er derfor ensbetydende med en høj arbejdsløshedsprocent (da ledige netop medtages i erhvervsfrekvensen).
- **Strukturel ledighed** angiver det ledighedsniveau, der er i overensstemmelse med en normal konjunktursituation.
 - o Modelbaseret
 - o Beskriver hvordan grundstrukturer på arbejdsmarkedet ændrer sig som følge af forskellige politiske reformer.
- **Ledighedsgab** forskellen mellem faktisk observeret ledighed og vurderet strukturel ledighed.
- **Ledighedsberørte** angiver antallet af personer, der har været berørt af ledighed i løbet af et år.
- **Den gennemsnitlige ledighedsgrad** er et udtryk for den gennemsnitlige varighed af en ledighedsperiode og bestemmes som:
$$\frac{\text{antal bruttoledige}}{\text{personer berørt af ledighed}}$$
. Svaret vil her være f.eks. 0,5 og svare til et ½ år.
- **Bruttokompensationsgraden** angiver det maksimale dagpengebeløb ift. en gennemsnitlig årsløn, før skat
- **Nettokompensationsgraden** angiver det maksimale dagpengebeløb ift. en gennemsnitlig årsløn, efter skat og modregning af andre ydelser (disponibel indkomst)
 - o Er i praksis meget svært at bestemme, idet det er vanskeligt at tage højde for samspillet med skattesystemet og de andre indkomstafhængige ydelser, der nedtrappes. Der skal desuden tages højde for, at personer skal afholde udgifter til transport, m.m., hvilket også skal modregnes.
- **Arbejdsmarkedspolitik** betegner lovregulering, foranstaltninger, udbud af serviceydelser og indkomsterstøttende ordning, som sigter mod direkte regulering af arbejdsmarkedet. Formålet herved er at sikre en bedre overensstemmelse mellem udbud og efterspørgsel og således undgå strukturarbejdsløshed og flaskehalsproblemer.
- **Langtidsledige** personer har været bruttoledige i mindst 52 sammenhængende uger.

Vigtige udviklinger

Generelt om arbejdsmarkedet

- Arbejdsmarkedet er ikke et, men flere, forskellige og delvist uafhængige markeder, der rummer en høj kompleksitet. Der er således ikke tale om et simpelt marked, hvor markedsligevægten fremkommer gennem hurtige mængde- og pristilpasninger, da f.eks. udbuddet af arbejdskraft har en tilpasningsperiode, mens efterspørgslen kan ændre sig hurtigt. Det er bl.a. derfor, at der ikke *bare* kan ansættes 1000 'hænder' i den offentlige sektor, når ledigheden blandt SOSU'er m.m. er så lav som nu. Kompleksiteten på markedet bliver yderligere øget af, at der er en række instruktioner, offentlige ordninger og love og aftaler, der har en betydelig indflydelse på nogle af de grundlæggende rettigheder på markedet.
 - o Ifølge neoklassisk teori er individers deltagelse og timebeslutning på arbejdsmarkedet en funktion af løn, hvor hhv. substitutions- og indkomsteffekten kan trække i to forskellige retninger
 - Højere løn gør fritid relativt dyrere => positiv effekt på arbejdsudbud (substitutionseffekt)
 - Højere løn øger indkomst ved samme timetal => negativ effekt på arbejdsudbud (indkomsteffekt)
- Arbejdsmarkedet er et af de vigtigste markeder for det danske samfund på både mikro- og makro plan. Det skyldes, at arbejdet i sig selv den primære måde vi forsørger os selv på, samtidig med, at arbejdskraften er rygraden af den videns- og serviceøkonomi, som Danmark de senere år er blevet stadigvæk tættere forbundet med.
- På det danske arbejdsmarked blander regeringen sig ikke direkte i forhandlinger om arbejdsforhold m.m., selv hvis de bryder sammen. Modellen bygger således på, at fagforeninger og arbejdsgivere aftaler løn- og arbejdsforhold, som gør det muligt at drive virksomheder i Danmark, som er konkurrencedygtige med virksomheder i udlandet, men samtidig sikrer rimelige arbejdsvilkår for de indenlandske arbejdere. Rammerne for arbejdsmarkedet bliver dog skabt af regeringen i form af bl.a. aktiv og passiv arbejdsmarkedspolitik. Disse rammer består således bl.a. af lovgivning for arbejdsmarkedet (f.eks. miljølovgivning) og de offentlige ydelser, der gives til personer uden beskæftigelse (der opfylder visse krav). Rammerne spiller en central rolle for forholdene på arbejdsmarkedet, idet forskellige niveauer af ydelser kan skabe incitament til hurtigere at komme tilbage i arbejde. Uddannelsespolitikken er yderligere en vigtig parameter, idet den spiller en vigtig rolle for den indenlandske arbejdskrafts kvalifikationer.
 - o Overenskomster dækker 84% af alle medarbejdere i DK (også for personer, der ikke selv er med i en fagforening), mens det i USA kun er 12%

Arbejdsstyrken og konjunkturer

- I 2022 udgjorde arbejdsstyrken 3.1 mio. personer (ekskl. personer på orlov). Det svarer til en stigning på 480.000 personer siden 1979 eller en årlig stigning på 11.200 eller 0,39%. Det er mindre

end væksten i beskæftigelsen i samme periode på 0,48%. Heraf følger, at nettoledigheden i 2022 var lavere end i 1979 (2,2 mod 6,1) (DØ1980, s.54).

- Den 1. juli 2004 blev pensionsalderen sat ned fra 67 til 65 år for personer, der ikke var fyldt 65 år på denne dato. Dette havde dog kun mindre effekter på arbejdsstyrken, fordi erhvervsfrekvensen for de 65-66 årige i forvejen var lav som følge af bl.a. efterlønsordningen (der senere er blevet reformeret). Fra 2019 og frem er folkepensionsalderen gradvist blevet hævet som følge af tilbagetrækningsaftalen fra 2011 (DØ1980, s.54).
- Arbejdsstyrken er i høj grad følsom overfor konjunkturer, hvorfor en højkonjunktur med gode beskæftigelsesmuligheder hyppigt vil trække flere personer ind på arbejdsmarkedet, herunder grupper med løsere arbejdsmarkedstilknytning som f.eks. studerende. Den store stigning i arbejdsstyrken op igennem 1980'erne skyldes således også den daværende højkonjunktur, selvom kvindernes øgede deltagelse også er en vigtig forklaringsfaktor. Fra 2013 til 2022 har der således været en kraftig vækst i arbejdsstyrken på i alt 390.000 personer, svarende til 43.000 personer om året. I perioden har 7 ud af 8 år været højkonjunkturer (DØ1980, s.55).
 - o Stigningen de seneste år skyldes både den stigende erhvervsfrekvens for danske statsborgere, men også vækst i beskæftigelsen af udenlandske statsborgere (DØ1980, s.56).
- Under en lavkonjunktur vil der, omvendt, være en tendens til at arbejdsstyrken kan aftage (discouraged-worker effekten). Der kan dog også være en mindre modsatrettet effekt, idet personer, der ellers ville overgå til ydelser som f.eks. førtidspension kan risikere at overgå til arbejdsløshedsdagpenge og således være registreret som en del af arbejdsstyrken i længere tid (DØ1980, s.56).

Erhvervsfrekvens

- I perioden 1994 – 1996 (cirka) falder kvindernes erhvervsfrekvens som følge af orlovsordninger og overgangsydelser. Derefter har kvindernes erhvervsfrekvens nogenlunde fulgt konjunkturudviklingen. For mænd har erhvervsfrekvensen været gradvis faldende fra 1980 – 2014, bortset fra højkonjunkturerne i midten af 80'erne, samt i perioden 2005-07. Siden 2014 har mænds erhvervsfrekvens dog været voksende og har i hele perioden været højere end for kvinder. I 2021 var den samlede gennemsnitlige erhvervsfrekvens for de 16-66 årige 77,6% (79,6% mænd, 75,5% kvinder), mens den i 1980 var 78,9% (86,8% mænd, 70,9% kvinder). Det lille fald i erhvervsfrekvensen kan primært tilskrives, at erhvervsfrekvenserne for 16-44 årige er faldet. En væsentlig forklaring er her øget uddannelsesaktivitet. Erhvervsfrekvensen for 45-66 årige er dog højere i dag, hvilket primært skyldes, at de kvinder, der dengang trådte ind i aldersstyrken har noget disse aldre (generationseffekt) (DØ1980, s.57).
- Erhvervsfrekvensen er generelt lavere for indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande, selvom. Problemet med relativt lav erhvervsfrekvens for indvandrere og efterkommere er i de seneste år blevet mere fremtrædende, fordi grupperne udgør en voksende del af befolkningen. Højkonjunkturerne i 2014-2022 har bidraget til, at der er sket en relativt stor stigning i

erhvervsfrekvensen for både indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande, selvom niveauet stadigvæk er lavere end for danskere (DØ1980, s.59).

- Den gennemsnitlige danske erhvervsfrekvens ligger ca. 3 procent point over OECD gennemsnittet, mens den årlige arbejdstid ligger lavt, og blandt sammenlignelige OECD lande kun er lavere i Tyskland. Som resultat ligger udbuddet af arbejdskraft målt i timer pr. person i de erhvervsaktive aldre lavt i Danmark, og er kun lavere i Tyskland og Belgien (DØ1980, s.59).
- Der er i perioden sket et fald i antallet af selvstændige (ca. 120.000 siden 1980), mens lønmodtagernes andel af arbejdsstyrken er følgelig steget fra ca. 88 % i 1980 til 94% i dag (DØ1980, s.60)
- En meget udførlig beskrivelse af udviklingen i erhvervsfrekvens er givet ved s.30 (AMP-bog)

Beskæftigelsesfrekvens

- Ligesom erhvervsfrekvensen, er beskæftigelsesfrekvensen for indvandre en del lavere end for danskere. Samtidig er beskæftigelsen for indvandrere og efterkommere en del mere konjunkturfølsom end for personer med dansk oprindelse (DØ1980, s.61)
- Forskellen mellem erhvervs- og beskæftigelsesfrekvensen er ledigheden, målt som procent af antallet af personer i de mest erhvervsaktive aldre, mens ledighedsprocenterne er opgjort i forhold til hele arbejdsstyrken (DØ1980, s.61).

Arbejdsstyrken fordelt efter en række parametre

- Siderne 31-34 (AMP-bog) giver et indblik

Ledighed

- Årsgennemsnittet for bruttoledigheden var i 2022 cirka 75.600 personer, mens nettoledigheden udgjorde 65.100 personer, svarende til, at 10.500 personer var i aktivering (DØ1980, s.62)
- Brutto- og nettoledigheden refereres til som den registrerede ledighed, idet statistikken udarbejdes på baggrund af administrative registre over udbetaling af dagpenge og kontanthjælp mv. (DØ1980, s.62).
 - o En alternativ måde at opgøre ledigheden på er, at benytte sig af AKU-ledigheden, der baseres på spørgeskemaundersøgelser. AKU-ledigheden er højere end bruttoledigheden fordi den omfatter arbejdssøgende personer, der ikke indgår i den registrerede ledighed, da de ikke modtager dagpenge eller kontanthjælp, f.eks. studerende og pensionister.
- De forskellige institutioner vil primært benytte sig af bruttoledigheden for at vurdere den økonomiske udvikling, da dette mål giver et mere retvisende billede af konjunkturforløbet, og uanset bevæger sig i samme retning som nettoledigheden. Denne konjunkturfølsomhed skyldes, at antallet af aktiverede typisk vil stige, når ledigheden stiger og omvendt (DØ1980, s.63).
- En nøjagtig beskrivelse af ledighedens størrelse og udvikling er givet ved siderne 63-64 (DØ1980).
- Der vil typisk være forsinkelser i ledighedens udvikling i forhold til konjunkturudviklingen. Ved højkonjunkturer skyldes dette, at virksomhederne i begyndelsen af en højkonjunktur vil være tilbageholdende med at ansætte nye medarbejdere, da det er omkostningskrævende. I stedet vil

virksomhederne vælge at udnytte den eksisterende arbejdskraft bedre ved f.eks. overarbejde eller ved højere effektivitet. Modsat vil det være ved lavkonjunkturer. Her vil virksomheder typisk vente en periode med at afskedige medarbejdere, idet det er omkostningsfyldt at oplære nye medarbejdere på et senere tidspunkt (labour hoarding). (DØ1980, s.64).

- Ledighedsprocenten i Danmark var i 2022 1,7 % lavere end EU-gennemsnittet (på baggrund af OECD tal, der tager udgangspunkt i AKU-ledighed). Ledigheden i DK var således 4,5%, hvilket er 1,9 % højere end bruttoledighedsprocenten iflg. DST. (DØ1980, s.64).
- Den strukturelle ledighed er faldet igennem stort set hele perioden siden 1980, hvilket skyldes den faldende kompensationsgrad for dagpenge, reformerne på arbejdsmarkedet i form af kortere maksimal dagpengeperiode, skærpede krav om rådighed som betingelse for at modtage dagpenge eller kontanthjælp, samt generel aktiv arbejdsmarkedspolitik.
- Det centrale mål for presset på arbejdsmarkedet er ledighedsgabet, dvs. forskellen mellem faktisk og strukturel bruttoledighed. Typisk fortolkes ledighedsgabet som et mål for det løn- og inflationsskabende pres, der kommer fra arbejdsmarkedet. Den strukturelle ledighed er dermed det ledighedsniveau, som er foreneligt med en stabil pris- og lønudvikling på nogle års sigt. I en højkonjunktur vil den faktiske ledighed således være mindre end den strukturelle ledighed, hvorfor der vil være tale om et negativt ledighedsgab. Når ledighedsgabet er negativt, er lønstigningstakten høj og modsat. Eksempelvis peger ledighedsgabet på et betydeligt pres på arbejdsmarkedet under højkonjunktureren i 2006-2008, hvor dansk økonomi var præget af lønpres og markant færre ledige ressourcer end i en normal konjunktursituation (DØ1980, s.65).

Ledighed og fordeling

- Detaljer omkring ændringer i dagpengeregler og dagpengesatser kan findes på siderne 66-69 i DØ1980.
 - o Dagpengesystemet består af tre dimensioner; (1) kompensationsgrad, (2) rettighedsperiode, (3) rådighedsregler
 - Siden 1990'erne er der blevet strammet op i alle dimension
- Detaljer omkring ledighedens fordeling kan findes på siderne 69 – 72

Satser for overførsler og antallet af modtagere

- Detaljer omkring satser for offentlige satser ifm.. arbejdsmarkedet og antallet af modtagere er givet ved siderne 72 – 77.

Arbejdsmarkedspolitik

- Principper, mål, osv. med arbejdsmarkedspolitik er beskrevet detaljeret i kapitel 7 i AMP-bogen. Der kan dog kort fastholdes følgende nedenstående om principper i arbejdsmarkedspolitik:
 - o Aktive vs. passive foranstaltninger
 - Aktive: Aktivering, m.m.
 - Passive: Indkomstoverførsler, dagpenge og kontanthjælp
 - o Generel vs. selektiv

- Generel: Påvirker hele arbejdsmarkedet, f.eks. ændringer i dagpengesats
 - Selektiv: Aktivering målrettet specifikke grupper
 - Central (statslige tiltag) vs. decentral (kommunale tiltag)
 - Allokering vs. fordeling/forsørgelse
 - Allokering: Sikre udbud i forhold til efterspørgsel (f.eks. uddannelse)
 - Fordeling: Fordele beskæftigelse/forsørgelse på alle arbejdstagere
 - Markedsorienteret vs. markedsregulerende
 - Markedsorienteret: Påvirke markedet så lidt som muligt
 - Markedsregulerende: Rette op på markedsfejl (f.eks. efteruddannelse)
 - Efterspørgselsorienteret vs. udbudsorienteret
 - Efterspørgsel: Beskæftigelsesprojekter og løntilskud
 - Udbud: Incitamenter til at indtræde hurtigt på arbejdsmarkedet
- **Udvalgte reformer af ydelser og ALMP**
- Arbejdsmarkedsreform I (1994):
 - Omlægning (og skærpelse) af dagpenge- og aktiveringssystemet
 - Dagpengeperioden forkortes fra 9 til 7 år
 - Kraftig udvidelse af orlovsordninger
 - Arbejdsmarkedsreform II (1996):
 - Dagpengeperioden forkortes fra 7 til 5 år
 - Ret og pligt til aktivering fremrykkes (fra efter 4 til 2 års ledighed)
 - Arbejdsmarkedsreform III (1999):
 - Dagpengeperioden forkortes fra 5 til 4 år
 - Ret og pligt til aktivering efter ét år
 - Uddannelsesorlov afskaffes
 - "Flere i arbejde" (2002/3):
 - Ændringer i aktiveringspolitikken, herunder at tiltag rettes mere direkte mod egentligt arbejde og flere (private) aktører introduceres.
 - Dagpengereform (2010):
 - Dagpengeperioden forkortes fra 4 til 2 år
 - Højere krav til genoptjeningsperioden (fra 26 til 52 uger)
 - Kontanthjælpsreformer:
 - 2013:**
 - Kontanthjælp for unge under 30 år uden (erhvervs-kompetencegivende) uddannelse → uddannelseshjælp på SU niveau
 - Reduktion af ydelser for særlige grupper (starthjælp)
 - 2016:**
 - Kontanthjælpsloft genindføres: loft over samlet beløb af alle offentlige transfereringer (fx kontanthjælp, boligstøtte, etc)
 - 225-timers regel (kontanthjælp afhænger af mindst 225 timers arbejde indenfor et år)
 - Nedsættelse af integrationsydelse
 - Samlet fokus på at øge arbejdsudbud, gøre ydelser mindre attraktive

- Udvalgte tilbagetrækningsreforme

Introduktion af muligheder for at **forlade arbejdsstyrken** tidligt:

- **Efterløn (permanent tilbagetrækning)**
 - Intro i 1979 for at give mulighed for tidligt tilbagetrækning– Argumenter: *høj ungdomsledighed*.
 - Siden intro: *Løbende ændringer/reformer af adgangsalder og præmier for udsættelsen af efterløn*
 - 1998: indgribende ændringer under Poul Nyrup regeringen med store politiske diskussioner (skift i efterløn med fokus på at færre skulle vælge ordningen – øgning af arbejdsudbud)
 - Krav om at have været medlem af en **a-kasse** og betalt efterlønsbidrag i mindst 30 år.
 - Efterlønnen beregnes som 91% af max dagpengesats
 - Modregningsregler som incitament for at udskyde efterløn
 - Fra 2004: Folkepensionsalder rykket fra 67 år til 65 år.
 - Man kunne kun være på efterløn i 5 år (fra 60-64 år), hvilket i 2011 forkortes til 3 år
- **Overgangsydelse (permanent tilbagetrækning)**
 - Blev oprettet i 1992 (periode med *høj ledighed*) som alternativ til arbejdstilbud for ældre ledige (55-60 årige og senere også 50-54 årige)
 - Lukket for ny tilgang (*afskaffet*) i 1996. Fokus på at holde personer i arbejdsstyrken.

Tilbagetrækningsreformer i nyere tid

- **Velfærdsaftalen (2006)**
 - Efterlønsalderen hæves til 62 år frem mod 2022
 - Folkepensionsalderen sættes op til 67 år frem mod 2027. Personer der er 48 år eller ældre ved udgangen af 2006 bliver ikke omfattet af ændringerne
 - Såfremt restlevetiden for 60-årige stiger, skal aldersgrænserne hvert 5. år reguleres fra og med 2025 (indekseringsmekanismen)
 - Derudover incitamenter til at udskyde tilbagetrækning (eks. Seniorjobs, løntilskud til ældre, forstærket beskæftigelsesindsats)
- **Tilbagetrækningsaftalen (2011):**
 - Folkepensionsalderen forhøjes
 - Efterlønsperioden forkortes til 3 år
 - Pensionsalderen forhøjet gradvist fra 65 år til 67 år i 2022 med et halvt år pr. år i perioden 2019-2022

Tydeligt skift fra **intro** af muligheder for tilbagetrækning ("job sharing"-ideen) til **lukning** af ordninger/stramning af adgang (øge udbud af arbejdskraft)

Tekster (Danish Flexicurity: Rights and Duties, Thustrup og Svarer)

- Den danske arbejdsmarkedsmodel refereres ofte til som *Flexicurity*, som grundlæggende beskriver, at er enkelt for arbejdsgivere at ansætte og afskedige medarbejdere, mens det enkelte individ har en sikkerhed, i form af offentlige ydelser, hvis vedkommende mister sit job. Et underliggende princip, der ligger til grund for modellen er givet ved *ret og pligt* og beskriver, at den enkelte har ret til at modtage offentlige overførsler i ledighedsperioden, men samtidig har pligt til at være aktivt jobsøgende. Samtidig har det offentlige således ret til at stille krav til modtagere af overførsler, men har samtidig pligt til at gøre en aktiv indsats for at forberede den arbejdsløses jobmuligheder.
- Artiklens vigtigste tabel er givet ved nedenstående:

Table 1

Performance and Policy Parameters of Denmark and the United States

	Value		OECD rank (1–36)	
	Denmark	United States	Denmark	United States
<i>Performance</i>				
1. Subjective happiness (0–10 scale) (+)	7.6	6.9	1	15
2. Economic freedom (index 0–100) (+)	76.7	76.8	10	8
3. Confidence in government (%) (+)	63	31	6	30
4. Income per capita (thousands of US\$) (+)	62	66	7	5
5. Inequality: Gini (%) (–)	26	39	6	33
6. Low pay incidence (%) (–)	8	24	3	36
7. Employment rate (%) (+)	75	71	12	20
8. Share long-term unemployed (%) (–)	17	13	9	8
9. Labor market turnover (%) (+)	22	20	5	7
<i>Policy</i>				
10. Tax burden (% of GDP) (–)	46	24	36	5
11. Social spending (% of GDP) (+)	28	19	4	20
12. Spending, passive LMP (% of GDP) (+)	1.1	0.2	10	34
13. Spending, active LMP (% of GDP) (+)	2.0	0.1	1	33
14. Public share of education spending (%) (+)	98	68	1	32
15. Union density (% of workforce) (+)	66	10	3	31
16. Employment protection (index 0–6) (+)	1.8	1.3	29	36
17. Unemployment insurance benefit duration (months) (+)	24	6	5	28
18. Net replacement rate, 3 months (%) (+)	83	57	4	27
19. Net replacement rate, 3rd year (%) (+)	67	8	1	33

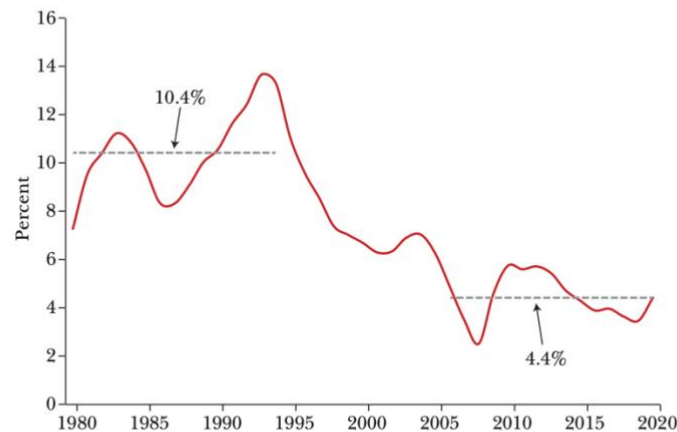
Sources: OECD (2017a, b, 2018a, b, c, d, 2019a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, 2020a, b) and Miller, Kim, and Roberts (2019). Details in online Data Repository (Kreiner and Svarer 2022).

Notes: The first parenthesis to the right of the row title shows the unit of measurement of the indicator. In the second parenthesis, a (+) indicates that countries with higher values of the indicator in columns 1–2 are ranked better when computing the rankings in columns 3–4, while a (–) indicates that countries with higher values are ranked worse. Rankings are among the 36 OECD countries based on the indicators, where “1” is best and “36” is worst. If Denmark or the United States have the exact same value as another country, then as a convention, we give Denmark/US the best rank number. Data is from 2019 or latest available year. Income per capita corresponds to GNI. Low-paid workers denotes the percentage of full-time workers earning less than two-thirds of gross median earnings. Share long-term unemployed is the percentage of unemployed individuals who have been unemployed for longer than 12 months. Labor market turnover is the difference between the hiring rate and the net employment change. LMP denotes Labor Market Policies. Employment protection is an OECD average score of four broad indicators of worker protection. Net replacement rates are for a single person with no children, earning 67 percent of the average wage level prior to unemployment.

- Af Flexicurity modellen følger en række resultater, der kan observeres i ovenstående. For det første beskriver række 16, at der både i Danmark og USA er lav jobsikkerhed (flexi-), hvilket ræsonnerer med den generelle ’økonomiske frihed’, der er nogenlunde på samme niveau (række 2). Der er dog markante forskellige i hvor lang tid man er berettiget til offentlige ydelser (24 måneder DK, 6 USA, række 17), samtidig med, at kompensationsgraden efter 3 måneder er 83% i DK for personer i den lavere ende af indkomstfordelingen (og dermed #4 i OECD), mens den er 57% i USA (og dermed #27 i OECD), jf. række 18. Forskellen bliver endnu mere tydelig, jo længere personer er arbejdsløse, da kompensationsgraden er op til 67% i DK, mens den er 8% i USA, 3 år efter man er blevet arbejdsløs, jf. række 19. Danmark er således det OECD land, der har det største forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik med 2% af BNP, jf. række 13 (sammenlignet med 0,1% USA). Den store andel af personer i fagforeninger (række 15), er ligeledes en forklarende faktor for, at kun 8% af alle fuldtidsansatte tjener mindre end 2/3 af medianindkomsten, sammenlignet med 24% i USA (række 6).

- Flexicurity modellen har desuden ændret sig markant siden 1990, hvor den høje indkomstsikkerhed ikke balancerede med lav arbejdsløshed (RAS, bruttoledighed):

Figure 1
Unemployment Rate in Denmark

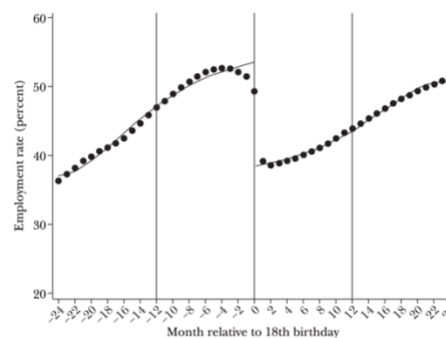

Source: Statistics Denmark (1980–2020).

Notes: The graph plots the share of people in the labor force who are unemployed. It is based on administrative records of people who are registered as unemployed and includes people who participate in active labor market programs. The gray dashed lines are averages for 1980–1994 and 2006–2020.

- Nedenstående viser fleksibiliteten i det danske arbejdsmarked, idet danske selskaber ikke beholder lavt uddannede medarbejdere, hvis udgifterne til løn overstiger deres produktivitet.

Figure 2
Employment Rate around Workers' 18th Birthday

Source: Kreiner et al. (2020).

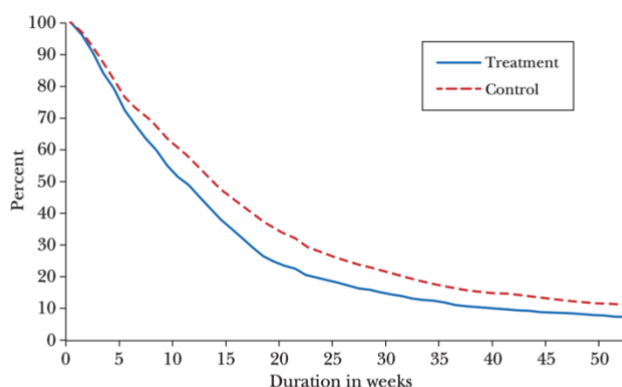
Note: The figure depicts employment rates by age, in months, for two years before and after individuals turn 18 years old. It is based on monthly payroll records for the Danish population. The figure replicates Figure 1.B in Kreiner et al. (2020), which describes the data and the estimation of the fitted line and the percentage drop in employment at age 18. The graph shows that employment drops by 15 percentage points, or 33 percent, when people turn 18, where the wage rate jumps up by 40 percent. The percentage changes are computed using the midpoint method.

- Aktivisering som en del af den aktive arbejdsmarkedspolitik i form af overførselsindkomster kan være et effektivt screeningværktøj for at undgå, at personer bliver 'frivilligt' arbejdsløse og modtage overførselsindkomster, idet de vægter fritid relativt højere end øget indtægt og i en situation uden aktivisering ville have strengt større nytte ved at arbejde 0 timer og modtage 'fuld' kompensation.
- I 2005 – 2006 gennemført Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering et randomiseret eksperiment, *Hurtigt i Gang*, der har havde til formål at isolere den kausale effekt af aktivisering på længden af personers ledighed. Resultaterne er tydelige, og viser, at der er en entydig kausal

sammenhæng mellem aktivering og kortere arbejdsløshedsperioder. DØRS konklusioner om 'Hurtigt i gang' forsøget er som følger:

- Den gennemsnitlige ledighedsperiode reduceres med godt to uger, hvilket svarer til omkring 15.000 fuldtidsledige, hvis effekten af forsøget opregnes til nationalt niveau, og det udløser et samfundsøkonomisk overskud på ca. 13.000 kr. pr. påbegyndt ledighedsperiode, især i form af sparede dagpenge og forøget produktion.

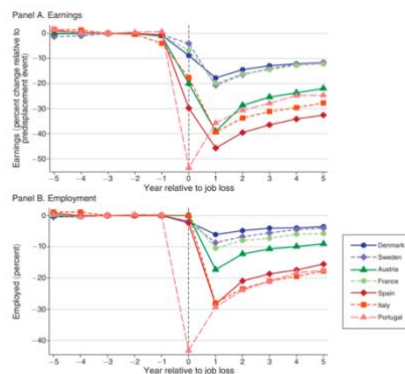
Figure 4
Exit from Unemployment for Treatment and Control Groups in the Danish Quickly Back to Work Experiment

Source: Gautier et al. (2018b).

Note: The figure partly replicates Figure 4 of Gautier et al. (2018a). The figure shows the fraction of individuals that are still unemployed at different elapsed durations of unemployment. The figure distinguishes between unemployed individuals that participated in a randomized controlled experiment (Quickly Back to Work) that offered more frequent participation in active labor market programs than the control group, which was subject to the traditional labor market policy. The graphs are based on weekly unemployment data for the two groups of unemployed.

- Artiklen (Kreiner og Svarer, 2022) finder dog også, at den aktive arbejdsmarkedspolitik for nogle subgrupper virker mindre hensigtsmæssigt og her ikke opfylder krav om omkostningseffektivitet, hvorfor en fortsat evaluering og udvikling af programmerne er nødvendig.
- Forskning foretaget af Antoine, Acabbi, Gulyas et. al 2023¹, peger ligeledes på, at der kan være positive effekter af aktiv arbejdsmarkedspolitik på både mikro- (panel a) og makroniveau (panel b).

¹ Bertheau, Antoine, Edoardo Maria Acabbi, Cristina Barceló, Andreas Gulyas, Stefano Lombardi, and Raffaele Saggio. 2023. "The Unequal Consequences of Job Loss across Countries." *American Economic Review: Insights*, 5 (3): 393-408.

Tekster (En revurdering af betydningen af 1990'ernes arbejdsmarkedsreformer for ledigheden i Danmark)

- En aktuel analyse foretaget af Rockwool Fonden viser, at den aktive arbejdsmarkedspolitik i løbet af 1990'erne har haft mindre betydning for beskæftigelsen end først andet. Baggrunden for denne konklusion er først og fremmest, at den danske AKU-ledighed, sammenlignet med lande med lignende arbejdsmarkedsindretning, ikke falder unikt i perioden, samtidig med, at faldet i den registrerede ledighed ikke modsvares af en tilsvarende stigning i beskæftigelsen. Analysen viser således, at det væsentlige fald i RAS-ledigheden opnået efter 1990'ernes arbejdsmarkedsreformer hænger sammen med en markant stigning i andelen uden for arbejdsstyrken (pga. udvidede muligheder for tidligere tilbagetrækning m.m.). Desuden viser forskning på området, at omkring 40% af de registrerede ledige i starten af 1990'erne ikke opfyldte ILO-ledighedskriterierne om at søge, og være klar til at starte i job.

Pointen er ikke, at man ud fra beskæftigelsesniveauet 2006-2020 kan udlede, at 1990ernes reformer ingen virkning har haft, men netop at man ikke kan aflæse virkningen fra faldet i ledighedsniveauet. Til gengæld kan man konkludere, at man højst sandsynligt overvurderer reformernes betydning for beskæftigelsen, hvis man, som hidtil, tolker størrelsen på faldet i ledigheden som mål for gevinsten.

Fortællingen om gevinsten ved det nuværende system er samtidigt fortællingen om den potentielle omkostning ved at ændre systemet. Et retvisende billede af disse gevinster er derfor væsentligt for afvejningen af de risici, der er forbundet med ændringer af den aktive arbejdsmarkedspolitik. En sådan afvejning bliver vigtig i den forestående debat om den fremtidige indretning af beskæftigelsesindsatsen i Danmark.